

การใช้กัวตนอนแมลงวันทองบังในการควบคุมหอยโดยชีววิธี
(Biological Control of snail)

รัฐ-ศวายเป็นพยาธิใบไม้ที่อันตราย

การชันสูตรโรคปากและเท้าเปื่อย โดยวิธี VIA Test

VIA Test คือวิธีการตรวจหา VIA แอนติบอดี (Virus Infection Association Antibody) ในซีรัมของสัตว์ซึ่งอาจทำได้โดยวิธี Agargel immunodiffusion (AGID) Test หรือ ELISA Test AGID Test เป็นวิธีที่ง่ายค่าใช้จ่ายต่ำ อ่านผลเร็วแต่ประสิทธิภาพสู้ ELISA Test ไม่ได้ แต่วิธี ELISA Test ค่าใช้จ่ายจะสูง

VIA (Virus Infection Association) แอนติเจนเป็นอนุภาคหนึ่งของเชื้อไวรัสโรคปากและเท้าเปื่อย ซึ่งมีคุณสมบัติเป็น เอ็นไซม์ (enzyme) ซึ่งอยู่ในรูปของ Active form ที่เรียกว่า RNA Polymerase VIA แอนติเจนจะเกิดในขณะเชื้อไวรัสเข้าสู่ร่างกายและมีการเพิ่มจำนวน (Viral replication) สัตว์เมื่อได้รับเชื้อไวรัสโรคปากและเท้าเปื่อยก็จะสร้าง แอนติบอดีเพื่อต่อต้าน VIA แอนติเจน ดังนั้นจึงสามารถตรวจพบ แอนติบอดีต่อ VIA แอนติเจน ในซีรัมของสัตว์ที่ได้รับเชื้อไวรัสโรคปากและเท้าเปื่อย แต่จะไม่พบแอนติบอดีต่อ VIA แอนติเจนในซีรัมสัตว์ที่ได้รับการฉีดวัคซีนหรือได้รับ Inactivated virus เนื่องจากไม่มีการเพิ่มจำนวนของไวรัส (Viral replicaton) ในตัวสัตว์

VIA แอนติเจนมีคุณสมบัติเป็น FMD Specific คือสามารถพบได้ใน FMD ไวรัสทุกชนิด แต่ไม่มีคุณสมบัติเป็น Type specific ทำให้ไม่สามารถแยกไทป์ของ FMD ไวรัสได้ การตรวจพบ VIA แอนติบอดีทำให้ทราบว่าสัตว์ได้รับเชื้อ FMD แต่ไม่ทราบว่าเป็นไทป์ไหน

VIA Test โดยวิธี AGID Test จะสามารถตรวจพบ VIA แอนติบอดีในซีรัมสัตว์หลังจากสัตว์ได้รับเชื้อเข้าไปแล้วระหว่าง 1-2 สัปดาห์ สาเหตุที่ไม่สามารถตรวจพบ VIA แอนติบอดี ยังไม่สุ่มทอที่จะตรวจโดยวิธี AGID Test แต่อาจจะตรวจพบได้โดยวิธี ELISA Test

ถ้าหากตรวจพบว่า ซีรัมของสัตว์ให้ผลลบกับ VIA Test แสดงว่าสัตว์ได้รับการติดเชื้อไวรัสแล้ว แต่อาจจะยังไม่แสดงอาการให้เห็น เนื่องจากสัตว์มีภูมิคุ้มกันสูงพอ แต่ในบางกรณีในรายที่สัตว์ได้รับการฉีดวัคซีนที่ใช้ BEI (Binary ethyleneimine) เป็นสาร Inactive วัคซีนเมื่อได้รับวัคซีนชนิดนี้หลาย ๆ ครั้ง อาจจะให้ผลลบต่อ VIA Test ได้เพราะ BEI ไม่สามารถทำการ Inactive VIA แอนติเจนที่อยู่ในวัคซีนได้หมด จึงมีการสะสมของ VIA แอนติเจน แต่โอกาสที่จะพบน้อยมากในกรณีที่พบว่าสัตว์ในฝูงให้ผลลบมากกว่า 10% แสดงว่าเกิดการระบาดของโรคปากและเท้าเปื่อยในฝูงสัตว์นั้นแล้ว

เดือนธันวาคม 35

ในเดือนนี้ มีตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 1543 ตัวอย่าง แบ่งเป็นโค 1187 ตัวอย่าง สุกร 203 ตัวอย่าง เป็ดไก่ 102 ตัวอย่าง นอกนั้นเป็นแพะ แกะ กระบือ ตัวอย่างที่ส่งมาตรวจมากที่สุดคือ ซีรัม 653 ตัวอย่าง ซากสัตว์และสัตว์มีชีวิต 100 ตัวอย่าง อุจจาระ 538 ตัวอย่าง โรคที่พบมากที่สุดคือ โรคสุกและสัตว์ปีก ส่วนโรคโคนั้นมีการตรวจพบแต่ไข้พลาสมา ซึ่งส่วนใหญ่สัตว์ไม่มีอาการของโรค

โรคสัตว์ปีก นิวคาสเซิล

พบที่แขวงประเวศ กรุงเทพฯ เป็นกับไก่ชนอายุ 12 เดือน จำนวนสัตว์ทั้งฝูง 200 ตัว จำนวนสัตว์ป่วย 100 ตัว จำนวนสัตว์ตาย 80 ตัว เริ่มป่วยเมื่อเดือน ธ.ค. 35 สัตว์ป่วย มีอาการ มีน้ำมูก หน้าบวม ถ่ายอุจจาระเป็นสีขาวปนเขียว เมื่อตายจะมีหน้าสีดำ

การทำวัคซีน มีการทำวัคซีน IB อย่างเดียว

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ พบการติดเชื้อไวรัสโรค นิวคาสเซิล โดยการผ่านเชื้อลง Cell culture และพบพยาธิ ตัวกลม พยาธิตัวคืดในลำไส้จำนวนมาก และมีการติดเชื้อแบคทีเรีย E.coli และ Pasteurella hemolyticaแทรกซ้อน

คำแนะนำ ให้นำไปทำวัคซีน ND แก่สัตว์

นิวคาสเซิลโดรม

พบที่ อ.มหาราช จ.อยุธยา เป็นกับเป็ดอายุ 21 วัน พันธุ์เซอรี่ จำนวนสัตว์ทั้งฝูง 1,000 ตัว จำนวนสัตว์ป่วย 45 ตัว จำนวนสัตว์ตาย 25 ตัว สัตว์เริ่มป่วย 29 พ.ย. 35 สัตว์ป่วย แสดงอาการท้องเสีย ไม่กินอาหาร, ซัก

การทำวัคซีน ทำวัคซีน Duck plaque ที่อายุ 21 วัน

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ทางพยาธิวิทยาพบรอยโรคมีลักษณะสมองอักเสบ

เยื่อภายในช่องท้องอักเสบ ทางแบคทีเรียพบเชื้อ Pasteurella anatipestifer ทุกอวัยวะ ทุกตัวอย่าง

คำแนะนำ ให้แยกตัวป่วย ทำลายตัวตายเพื่อลดการสะสมของเชื้อโรคในฟาร์ม รักษาความสะอาดน้ำ และอาหาร ยาที่ใช้ได้ผลต่อเชื้อนี้ได้แก่ Ampicillin, Aureomycin, ceplalothin, Teramycin

นิวคาสเซิลโดรม+ซัลโมเนลโลซิส

พบที่ อ.วิหารแดง จ.สระบุรี เป็นกับเป็ดอายุ 18 วัน พันธุ์เซอรี่ เป็นสัตว์ที่ที่มีการนำเข้าใหม่ จำนวนสัตว์ทั้งฝูง 3,392 ตัว จำนวนสัตว์ป่วย 1,800 ตัว จำนวนสัตว์ตาย 392 ตัว สัตว์เริ่มป่วย 18 พ.ย. 35 สัตว์ป่วยแสดงอาการท้องเสีย ซีเขียว และขาว กินอาหารปกติ เป็ดป่วยจะหงอยอุจจาระติดกัน และมีหวัดเล็กน้อย

การทำวัคซีน ยังไม่มีการทำวัคซีน

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ทางแบคทีเรียพบเชื้อ Pasteurella anatipestifer และ Salmonella group B

คำแนะนำ ให้แยกตัวป่วย ทำลายตัวตายเพื่อลดการสะสมของเชื้อโรคในฟาร์ม รักษาความสะอาดน้ำ และอาหาร ยาที่ใช้ได้ผลต่อเชื้อนี้ได้แก่ Ampicillin, Colistin, Ceplalothin, Kanamycin

(ต่อจากหน้า 45)

การศึกษาทางระบาดวิทยา พบว่าเปิดที่ป่วยในฟาร์มนี้มีการหมักหมมของเชื้อในฟาร์ม ทำให้มีอัตราการป่วยและตายของโรคนี้ในเปิดหลายรุ่น ควรระมัดระวังเกี่ยวกับเรื่องความสะอาดของเล้า และควรทำการส่งซากเปิดตรวจทุกครั้งในกรณีที่มีการตายในฝูงใหม่ เพราะการให้ยาปฏิชีวนะทำให้เชื่อมีการคื้อยา จึงควรทำการส่งซากเปิดตรวจสม่ำเสมอและรวดเร็ว

มาเร็กซ์ในไก่

พบที่ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา เปิดกับไก่อายุ 28 สัปดาห์ พันธุ์โรส จำนวนสัตว์ทั้งฝูง 2,500 ตัว จำนวนสัตว์ป่วย 50 ตัว จำนวนสัตว์ตาย 30 ตัว สัตว์เริ่มป่วย 28 พ.ย. 35 สัตว์ป่วยแสดงอาการซึม หงอนและหนังซีด และคล้ำเมื่ออาการรุนแรง

การทำวัคซีน ND, IB, IBD, FP, IC, ILT, Reo

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ จากการตรวจทางพยาธิวิทยา และไวรัสวิทยาพบให้ผลบวกต่อโรค Marek ทางแบคทีเรียพบเชื้อ Pasteurella hemolytica

คำแนะนำ ให้แยกตัวป่วย ทำลายตัวตายเพื่อลดการสะสมของเชื้อโรคในฟาร์มและควรเข้มงวดในการทำวัคซีน

โรคสุกร

อีลในเบลโลอิสในสุกร

พบที่ อ.ปลวกแดง จ.ระยอง เป็นในสุกรอายุ 2-3 เดือน พันธุ์สามสาย จำนวนสัตว์ทั้งฝูง 1200 ตัว สัตว์ป่วยมีอาการไอ หอบ กินอาหารน้อยลง ไม่พบอาการทางประสาท อาการแสดงกับหมูเล็กและหมูรุ่น สุกรเริ่มป่วย ธ.ค. 35

การทำวัคซีน ลูกสุกรอายุ 7-8 สัปดาห์ ทำวัคซีน SF อย่างเดียว

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ให้ผลลบต่อโรค SF, AD ผลการตรวจทางพยาธิวิทยาพบมีการของ Pneumonia ทางแบคทีเรียพบเชื้อ Salmonella และ Pasteurella

การแนะนำ ได้แนะนำให้แยกตัวป่วยออก ให้อาหารเชื้อ หากมีการท้องเสียควรกำจัดอุจจาระที่เป็นแหล่งสะสมของเชื้อและให้ยาปฏิชีวนะที่ได้ผลได้แก่ Ampicillin Cephalothin Chloramphenicol นอกจากนี้ควรดูแลเรื่องอาหาร เช่น ปลาป่นหรือหอยป่น เพราะเป็นแหล่งของเชื้อ Salmonellosis ได้

อติวาร์สุกร

พบที่ อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา เป็นสุกรอายุ 2 เดือนครึ่ง ซึ่งมีการนำสุกรใหม่เข้ามา จาก อ.พนมสารคาม จำนวนสัตว์ทั้งฝูง 40 ตัว ป่วย 15 ตัว ตาย 2 ตัว สัตว์ป่วยมีอาการนอนซึมกัน ขนลุก มีผื่นสีม่วงตามตัว ตามท้อง หู ขาพับ และมีการถ่ายท้องซึ่งเป็นเฉพาะหมูที่เข้าใหม่ หมูที่ฟาร์มที่มีอยู่ไม่แสดงอาการป่วย

การทำวัคซีน ในสุกรที่เข้ามาใหม่ไม่แน่ใจว่ามีการทำวัคซีนหรือไม่ ที่ฟาร์มมีการทำวัคซีนซ้ำ ในตัวที่ยังไม่ป่วย

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ทางพยาธิวิทยาพบ Non-purulent meningoencephalitis, Enteritis และ lymphadenitis ผลการตรวจทางไวรัส FA-SF ใน Tissue culture ให้ผลบวก

การแนะนำ หากพบสุกรป่วยควรแยกออกเลี้ยง เนื่องจากหากมีโรคอติวาร์สุกรเกิดขึ้นในฟาร์ม เชื้อโรคจะแฝงอยู่ในฟาร์มได้นาน หากลูกสุกรไม่มีภูมิคุ้มกัน จะติดเชื้อและป่วยได้เร็ว ควรซื้อลูกสุกรจากฟาร์มที่มีการฉีดวัคซีนแล้ว

อชเชสซกี

พบที่ อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา เป็นในลูกสุกรอายุ 5 วัน พันธุ์สองสาย จำนวนสัตว์ทั้งฝูง 95 แม่ ลูก 150 ตัว จำนวนป่วย 12 ตัว จำนวนสัตว์ตาย 6 ตัว เริ่มป่วย 4 ธ.ค. 35 สัตว์ป่วยมีอาการทางประสาท ชักลักษณะกระแทกเวียน

การทำวัคซีน ในแม่ทำวัคซีน SF และ FMD ส่วน AD เคยทำครั้งเดียวที่อายุ 10 เดือน

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ ทางพยาธิวิทยาพบรอยโรคสมองอักเสบร่วมกับการพบจุดเนื้อตาย ที่ต่อมทอลซิลซึ่งเป็นลักษณะที่พบเกิดจากโรคอชเชสซกี และสามารถแยกเชื้อไวรัสโรคอชเชสซกี โดยวิธี FA test และ Tissue culture และพบ E.coli และ Salmonella group E แทรกซ้อน

การแนะนำ ลูกสุกรที่ติดโรคอชเชสซกี จากแม่สุกรที่มีเชื้อโรคนี้แฝงอยู่ แต่แม่สุกรจะไม่มีอาการรุนแรง และถึงตาย ในลูกแรกเกิดอาการป่วยจะรุนแรงและถึงตายการฉีดวัคซีนในแม่สุกรก่อนคลอด 1 เดือน จะทำให้การระบาดของโรคลดลง แต่วิธีที่ดีที่สุดควรทยอยคัดแม่ที่ให้ลูกมีอาการทางประสาทออก เนื่องจากรักษาไม่ได้และสามารถแพร่โรคสู่ตัวอื่นได้ การฉีดวัคซีนในแม่เน้นเป็นการลดอัตราการตายในลูกลง

กิจกรรม

3 ธันวาคม 2535

กองควบคุมโรคระบาดจัดให้มีการบรรยายเรื่อง Epidemiological Planning on Disease Eradication and Information System จาก Prof. Ian R. Doohoo จากประเทศแคนาดา ณ สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ

14-25 ธันวาคม 2535

สถาบันสุขภาพสัตว์ฯ ได้จัดให้มีการฝึกอบรมเทคนิคการตรวจและวินิจฉัยโรคสุสัต์ว์แก่สัตวแพทย์ในเขต 4,5,6 ขึ้นซึ่งเป็นการจัดฝึกอบรมครั้งที่ 2 โดยการสนับสนุนจาก JICA

จดหมายข่าว NAHPI Newsletter

สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ

วัตถุประสงค์ เพื่อเผยแพร่วิทยาด้านสุขภาพสัตว์ และกิจกรรมของสถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ โดยเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาสุขภาพสัตว์

เจ้าของ สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ ถนนนครกลาง บางเขน กรุงเทพฯ 10900 โทร. 5798908-14

ที่ปรึกษา น.สพ. ดร.วิจิตร สุขเพณีสื่อ น.สพ. ดร.ทศพร น.สพ. ดร.ทศพร น.สพ. ดร.ทศพร
Dr. Tetsuo Kumagai หัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่น

คณะกรรมการ

น.สพ. นพพร	ศาสตราจารย์
สพ. สมชาย ข้างทอง	สพ.ญ.น.อ. นฤดี เกษมสันต์
สพ.ญ. กัญญา อาณาอุตร	สพ.ญ. พรชัย อิศระพงษ์ไพศาล
สพ.ญ. สันทนา โลกพันธุ์ไพบูรณ์	น.สพ. วงศ์อนันต์ ชวงศ์วณิชการ

ผู้จัดทำ สพ.ญ. โสภณัฐ ธีระอักษรกุล น.ส. สุพิศรา จันทร์กิ่งทอง

เผยแพร่โดย ฝ่ายถ่ายทอดเทคโนโลยีและศูนย์ข้อมูล : กำหนดออก เดือนละ 1 ฉบับ : พิมพ์ครั้งละ 1,200 ชุด

กองวิชาการ กรมปศุสัตว์
บางเขน กท.10900
ที่ กษ. 0610/(ส) ว.11

ในราชการกรมปศุสัตว์

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 1/2521
ไปรษณีย์โทรเลข ราชทวี
